

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної освіти і туризму

Іван ГРИЦЕНКО

“09” *червня* 2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри готельно-ресторанної
справи та туризму

Протокол № 12 від “31” травня 2023 р.

Завідувач кафедри

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Туризм» підготовки
здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти за спеціальністю 242
«Туризм»

Ірина КУДІНОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕКРЕАЛОГІЯ І КУРОРТНА СПРАВА

спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

освітня програма «Туризм»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: доцент кафедри, к.держ.упр., доц. Кравцов С.С.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Рекреалогія і курортна справа
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	_____бакалавр_____	
	(бакалавр, магістр)	
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»	
Спеціальність	242 «Туризм і рекреація»	
	(шифр і назва)	
Спеціалізація	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	-
Семестр	7	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою Навчальний курс «Рекреалогія і курортна справа» покликаний сформувати у студентів уявлення щодо основних рекреаційних потреб людини, розуміння специфіки і видів рекреаційної діяльності, знання з організації і розвитку рекреаційних систем.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Рекреалогія і курортна справа» є:

- ознайомити з основними визначеннями понять “рекреація”, “рекреаційна діяльність”, “рекреаційні ресурси”, “рекреаційний потенціал”, “рекреаційні комплекси”;
- визначити сутність рекреаційного районоутворення і районування території, умови і чинники рекреаційної спеціалізації території;
- сформувати уявлення про зразки простору, стандарти та переваги рекреаційної діяльності різних соціокультурних утворень і рекреаційних регіонів світу;
- ознайомити з рекреаційним потенціалом України;
- визначити особливості сучасних міжнародних туристичних потоків, фактори, що впливають на кількісні та якісні зміни їх показників;
- розкрити сутність основних підходів і методів визначення ефективності використання рекреаційних ресурсів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти **компетентностями:**

загальними:

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

фаховими:

СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

.

Програмні результати навчання:

Знання:

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв’язання.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи рекреалогії

Підходи до сутності рекреалогії. Історія розвитку рекреалогії. культура дозвілля. Рекреація. Outdoor physical recreation. Чинники, що формують рекреалогію як науку. Об'єктивні фактори, що впливають на формування рекреалогії. Об'єкт рекреалогії. Предмет рекреалогії.

Завдання рекреалогії. Основні завдання рекреаційних досліджень в Україні.

Понятійний апарат рекреалогії. Дозвілля. Відпочинок. Вільний час. Фізична рекреації. Розвага. Свято. Основні підходи до вжитку поняття «дозвілля». Рекреаційна географія.

Тема 2. Основні концепції рекреалогії

Типологія концепцій рекреалогії. Гуманоцентрована група концепцій. Структура діяльнісної концепції. Структура антропоєкологічної концепції. Структура економоцентрованої групи концепцій.

Підходи до дослідження рекреанта

Соціальна сутність дозвілля. Ознаки дозвілля. Система поглядів Стеббінса Р.А.. Система поглядів Шиверс Дж. Система поглядів Шиверс Дж. Система поглядів Каплан М.. Система поглядів Гордона Ч..

Рекреаційні потреби та рекреаційний час. Фактори, що обумовлюють зростання рекреаційно-туристських потреб. чинники формування рекреаційно-туристичних потреб. Види рекреаційних потреб. Вільний та рекреаційний час. Ієрархічність рекреаційного часу.

Тема 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал

Поняття рекреаційного простору. Типи рекреаційних просторів. Умови організації рекреаційного простору. Розміри рекреаційного простору.

Поняття про рекреаційний потенціал території. Урбанізовані рекреаційні території. Міжпоселенські рекреаційні території. Групи рекреаційних територій. Рекреаційно-ресурсний потенціал. Закономірності рекреаційного природокористування. Фактори визначення поняття рекреаційних ресурсів. Умови рекреаційної діяльності. Групи рекреаційних ресурсів.

Методика оцінки природного рекреаційного потенціалу. Етапи оцінки природного рекреаційного потенціалу. Критерії оцінки природного рекреаційного потенціалу.

Тема 4. Рекреаційна система

Концепція рекреаційних систем. Напрямки розвитку теорії рекреаційних систем. Схема системи організації територіального рекреаційного господарства. Основні фактори та властивості функціонування рекреаційної системи. Основні типи структур рекреаційних систем.

Підсистеми рекреаційних систем. Матеріально-технічна база. Обслуговуючий персонал. Органи управління. Рекреанти.

Типологія рекреаційних систем. Ієрархічна структура рекреаційної системи. Фактори рекреаційного районоутворення. Основні ознаки рекреаційних районів.

Тема 5. Організація рекреаційної діяльності

Поняття рекреаційної діяльності. особливості рекреаційної діяльності. Функції рекреаційної діяльності.

Класифікація рекреаційної діяльності. Ознаки класифікації рекреаційної діяльності. Типологія рекреаційної діяльності за певними ознаками.

Моделювання рекреаційної діяльності. Елементарне рекреаційне заняття (ЕРЗ). Типологія ЕРЗ. Цикл рекреаційної діяльності.

Рекреаційна послуга. Чинники, що формують попит населення на рекреаційні послуги. Рекреаційний продукт. Елементи рекреаційної послуги. Класифікація мотивів до придбання рекреаційних. Класифікація рекреаційних послуг.

Тема 6. Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності

Кліматоутворюючі рекреаційні ресурси. Природні рекреаційні ресурси. Класифікація природних лікувальних факторів. Біоклімат. Кліматоутворюючі фактори. Аеротерапія. Геліотерапія.

Характеристика водних рекреаційних ресурсів. Водолікування. Таласотерапія.

Бальнеологічні та біотичні ресурси. Мінеральні води. Грязі лікувальні (пелоїди). Види мінеральних грязей. Дії лікувальних грязей. Озокерит. Парафінотерапія. Літотерапія.

Характеристика біотичних рекреаційних ресурсів. Фітогенні біотичні ресурси. Мікогенні біотичні ресурси. Зоогенні біотичні ресурси. Мікробіогенні біотичні ресурси.

Тема 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку

Поняття курортів та їх класифікація. Курортна справа. Класифікація курортів. Юридичні ознаки курорту. Типи курортів.

Історія розвитку курортної справи у світі. Курортна справа в Давньому Єгипті, Давній Греції, Давньому Римі, в період Середньовіччя, Новий час. Характерні ознаки етапу курортного «буму» 1950–1980-х рр.

Історія курортної справи в Україні.

Тема 8. Організація санаторно-курортної діяльності

Поняття санаторно-курортної діяльності. Лікувально-профілактичні послуги. Медична послуга. Функції лікувально-профілактичної діяльності.

SPA-центри та лікувальні методи. SPA. Wellness. Типологія SPA-центрів. Лікувальні методи/

Організація дієтичного харчування. Вимоги до дієтичного харчування. Типи та характеристика дієт.

Тема 9. Система управління санаторно-курортним закладом

Правові аспекти управління санаторно-курортним закладом. Нормативно-правове забезпечення регулювання діяльності санаторно-курортної сфери. Форми власності санаторно-курортних закладів. Відомчі санаторно-курортні заклади.

Санаторій. Пансіонат. Санаторії-профілакторії. Будинок відпочинку. Бази відпочинку. Ліцензування медичної практики. Види медичної практики. Акредитація санаторно-курортних закладів. Етапи державної акредитації санаторно-курортних закладів.

Проектування організаційної структури санаторно-курортного закладу. Типова організаційна структура санаторію. Функції головного лікаря. Функції директора санаторію.

Організація курортного обслуговування. Процес проведення санаторно-курортного та відновлювального лікування. Компоненти реабілітаційного комплексу.

Стратегічне управління санаторно-курортним закладом. Перелік показників комерційної оздоровниці, які підлягають плануванню. Основні фактори, які стримують розвиток ринку санаторно-курортних послуг в Україні. зовнішнє середовище типового санаторно-курортного закладу з використанням STEP-аналізу. Оцінка конкурентоспроможності послуг санаторно-курортного комплексу. Основні стратегії розвитку санаторно-курортних закладів.

Тема 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України

Характеристика рівня розвитку рекреаційної галузі, її функціональна структура та територіальна організація. Значення розвитку рекреації та туризму для підвищення рівня економічного розвитку регіонів України. Регіональні особливості розвитку іноземного туризму. Основні рекреаційні системи України, регіони та комплекси: Карпатський, АР Крим, Азово- Причорноморський регіон, Дніпровський (Національна програма "Намісто Славутича"), Поділля та Полісся. Характеристика їх курортів та туристських центрів, перспективи подальшого розвитку. Мета і шляхи подальшого рекреаційного освоєння території України. Екологічні проблеми попередження нераціонального використання рекреаційних ресурсів. Особливості координаційної й управлінської діяльності в роботі суб'єктів рекреації й туризму.

Тема 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу.

Фактори розвитку рекреаційного господарства в регіоні. Оцінка комплексу рекреаційних ресурсів. Особливості та етапи розвитку рекреаційного обслуговування його сучасний стан.

Групи країн Європи за характером і рівнем рекреаційного розвитку. Найбільші національні рекреаційні системи високорозвинених урбанізованих країн Європи. Характеристика Середземноморського, Альпійського, Північноєвропейського, Причорноморського рекреаційних регіонів. Основні їх курорти та туристичні центри.

Тема 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу.

Склад Середземноморського рекреаційного комплексу. Його значення та частка у міжнародних рекреаційних потоках і валютних прибутках від розвитку рекреаційно-туристичного господарства. Основні етапи рекреаційного освоєння

узбережжя, динаміка сучасного розвитку та спеціалізація країн. Характеристика основних рекреаційних районів Греції, Італії, Іспанії, Франції, Туреччини, Хорватії, Словенії, Марокко, Тунісу. Проблеми та перспективи розвитку району.

Тема 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту.

Склад регіону та його місце у світі за основними рекреаційно-туристичними показниками. Умови формування і розвитку рекреаційної індустрії, її територіальна диференціація, проблеми ресурсозбереження. Досвід США в організації національних парків. Туристські стежини як форма рекреаційного використання території. Значення внутрішнього туризму в розвитку рекреаційних комплексів Північної Америки. Характеристика основних рекреаційних регіонів США і Канади. Основні принципи управління та розвитку галузі "дозвілля" в США. Своєрідність рекреаційного потенціалу і його значення в економіці країн Латинської Америки. Проблеми рекреаційного освоєння Карибського регіону. Рекреація і туризм Центральноамериканського регіону. Можливості розвитку рекреаційних комплексів країн Південної Америки. Специфіка розвитку рекреаційної діяльності окремих країн (Бразилії, Мексики, Куби, Аргентини тощо).

Тема 14. Рекреаційні комплекси країн Африки.

Особливості розвитку рекреаційного господарства в країнах Африки на сучасному етапі. Рекреаційні ресурси та соціально-економ. Ічні фактори формування та розвитку рекреаційних комплексів країн Африки. Функціональні типи домінуючих рекреаційних комплексів та їхня характеристика. Територіальна структура рекреаційно-туристичної індустрії. Аналіз розвитку рекреаційних регіонів (Північного, Східного, Західного, Південного й Острівного). Економічні проблеми рекреаційного природокористування.

Тема 15. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії.

Місце і значення регіону в розвитку рекреації і туризму світу. Нерівномірність рекреаційного розвитку країн Азії. Рекреаційно-ресурсний потенціал і соціально-економічні фактори розвитку рекреаційних комплексів. Особливості формування, спеціалізація і розвиток рекреаційних комплексів Азії: Південно-Західного, Південно-Східного, Центрального, Південноазіатського регіонів. Характеристика рекреаційного комплексу окремих країн (Китаю, Індії, Індонезії, Японії тощо).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поняття рекреаології												
Тема 1. Теоретичні основи рекреаології	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Основні концепції рекреаології	10	2	2			6						
Тема 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал	10	2	2			6						
Тема 4. Рекреаційна система	10	2	2			6						
Тема 5. Організація рекреаційної діяльності	10	2	2			6						
Тема 6. Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем 1	60	12	12			36						
Змістовий модуль 2. Курортна справа												
Тема 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Організація санаторно-курортної діяльності	10	2	2			6						
Тема 9. Система управління санаторно-курортним закладом	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України	10	2	2			6						
Тема 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу	10	2	2			6						
Тема 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту	10	2	2			6						
Тема 14. Рекреаційні	10	2	2			6						

комплекси країн Африки												
Тема 15. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем 2	90	18	18			42						
Усього годин	150	30	30			90						

5. Теми практичних (семінарських) занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні основи рекреалогії	2
Тема 2. Основні концепції рекреалогії	2
Тема 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал	2
Тема 4. Рекреаційна система	2
Тема 5. Організація рекреаційної діяльності	2
Тема 6. Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності	2
Тема 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку	2
Тема 8. Організація санаторно-курортної діяльності	2
Тема 9. Система управління санаторно-курортним закладом	2
Тема 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно- туристичного комплексу України	2
Тема 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу	2
Тема 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу	2
Тема 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту	2
Тема 14. Рекреаційні комплекси країн Африки	2
Тема 15. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії	2

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Підходи до сутності рекреалогії
2. Дозвілля. Відпочинок. Вільний час (поняття та структура). Рекреаційна географія
3. Типологія концепцій рекреалогії
4. Система поглядів щодо дозвілля
5. Рекреаційні потреби та рекреаційний час
6. Поняття рекреаційного простору
7. Поняття про рекреаційний потенціал території

8. Методика оцінки природного рекреаційного потенціалу
9. Рекреаційна система: сутність, фактори, властивості та типи структур
10. Підсистеми рекреаційних систем
11. Типологія рекреаційних систем
12. Рекреаційна діяльність: поняття, властивості, функції.
13. Класифікація рекреаційної діяльності
14. Моделювання рекреаційної діяльності
15. Рекреаційна послуга: сутність, чинники формування, елементи, класифікація
16. Кліматоутворюючі рекреаційні ресурси
17. Бальнеологічні та біотичні ресурси
18. Курорт: поняття, структурні елементи, типологія
19. Поняття санаторно-курортної діяльності
20. SPA-центри та лікувальні методи
21. Організація дієтичного харчування
22. Правові аспекти управління санаторно-курортним закладом
23. Проектування організаційної структури санаторно-курортного закладу
24. Організація курортного обслуговування
25. Стратегічне управління санаторно-курортним закладом

7. Методи навчання

Для засвоєння матеріалу передбачено такі види занять: лекції з елементами діалогу, практичні(семінарські), індивідуальна робота, групова робота. Для закріплення матеріалу передбачається робота студентів над індивідуальними завданнями, самостійна робота студентів з навчальною та спеціальною літературою, підготовка доповідей та рефератів.

8. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Рекреалогія і курортна справа» є лекції, практичні заняття, консультації, самостійна індивідуальна робота студентів. Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, виконання курсової роботи та іспит за період вивчення дисципліни. Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. При вивченні навчальної дисципліни «Рекреалогія і курортна справа» використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням предмету з метою визначення рівня підготовки студентів з відповідних дисциплін, які формують базу для його опанування. Вхідний контроль проводиться на першому занятті по

питаннях, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати вхідного контролю враховують при коригуванні завдань для самостійної роботи студентів.

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі комп'ютерного тестування. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Рубіжний модульний контроль – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля. Рубіжний модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістових модулів протягом навчального семестру.

Семестровий контроль з дисципліни «Рекреалогія і курортна справа» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України». У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки. Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів. Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни «Рекреалогія і курортна справа» й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Іспит – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації). За рівнем виділяють такі види контролю: самоконтроль, кафедральний, факультетський, ректорський та міністерський. Самоконтроль при вивченні дисципліни «Рекреалогія і курортна

справа» призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу. З цією метою у робочій програмі навчальної дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

10. Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни «Рекреалогія і курортна справа».
2. Методичні вказівки до проведення практичних занять.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів.
4. Перелік запитань для тестової перевірки знань (контрольної роботи).

11. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про курорти» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №50. – 435 с.
2. Закон України «Про туризм» від 19.09.95 №324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241.
3. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Зб. Нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 640 с.
4. Туристична діяльність в Україні: нормативно-правове регулювання / Роїна О.М. (2-е вид., змін та доп.). – К.: КНТ, 2006. – 464 с.
5. 22. Про курорти. Закон України від 05.10.2000 № 2026-III //ВВР України. — 2000. — № 50. — С. 435.

Базова

1. Самойленко А.А. География туризма: Учеб. пособ. – 3-е изд. – Ростов н/Д: Феникс, 2012. – 359 с.

2. Скрипник Н.Я. Рекреаційна географія: навч. посіб. / Н.Я. Скрипник, А.М. Сердюк. - К.: –УЛ, 2015. – 296 с.
3. Стафійчук В.І. Рекреалогія: навч. посіб. / В.І. Стафійчук. - 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Альтерпрес, 2014. – 264 с.

Допоміжна

1. Бабов К.Д., Омецинський Б.Ф., Леонова С.В., Нікопелова О.М. Передумови та перспективи розвитку курортного комплексу України // Український географічний журнал, 2017. - №2. – С.67-70.
2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. - К.: ВПД «Київський університет», 2011. -395 с.
3. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. – К.: «Палітра», 2012. – 130 с.
4. Бейдик О.О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії. – К.: РВЦ «Київський університет», 2017. – 300 с.
5. Бобкова А. Про поняття природних рекреаційних систем та ресурсів // Право України. — 2018.— № 5.— С. 51–54.
6. Нікопелова О.М., Леонова С.В., Біленький К.Е. Сучасні підходи до аналізу стану природних лікувальних ресурсів та оцінка природних територій курортів // Український географічний журнал, 2007. - №1. – С.39-42.
7. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи туризмології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Ніка-Центр, 2005. -316 с.
8. Рекреаційна географія навч. посіб. / П.О. Масляк. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
9. Рекреационная география / Под ред. В.С. Преображенского, Б.Н. Лиханова. – М., 2014.
10. Рекреационные системы / Под. ред Н.С. Мироненко, М. Бочваров. – М.: Изд-во МГУ, 2006. – 136 с.
11. Рутинський М.Й. Географія туризму України. Навчально-методичний посібник: Вид. 2-е, переробл. і доп. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
12. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навчальний посібник. - Ніжин: Видавництво НДПУ імені Миколи Гоголя, 2004. - 264 с
13. Стафійчук В.І. Рекреалогія. Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.medtour.info/aboutresorts/classification/kumiss/> – інформація про кумисолікування і кумисолікувальні курорти.
2. <http://www.medtour.info/aboutresorts/kurort/> – велика кількість інформації про різноманітні курорти, їхня класифікація, курорти світу.
3. <http://webdesign.perm.ru/006/01/Balneol.html> – бальнеологічні курорти світу (текстовий варіант). Розглядається за регіонами і країнами світу.

